

Navalnij-Lumumba visszatér

2024 február 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Nem magyar érdeket szolgál az orosz aktivista ellenzéki h?skultusza

Az átnevelhetetlen cím? színdarab el?adása végén Fullajtár Andrea színm?vészn? a közönséggel együtt Alekszej Anatoljevics Navalnijra emlékezett a minap a budapesti Katona József Színházban. Székük alá helyezve mécsest is kaptak a néz?k, amelyet hazavihettek, hogy együttérzésük jelképeként meggyújtsák. Ezt maga a színház közölte.

A Katona korábban is híres volt liberális szellemiségér?l, már a kedvezményes DK-s jegyvásárlások, s?t a Gyurcsány-párt létrejötte el?tt is. Csaknem negyedszázada egy kamara-el?adáson láttuk ott Fullajtár Andreát (Kés a tyúkban, bemutató: 1999), aki a szerepe szerinti évakosztümben tárta fel önmagát. Heller Ágnes nyugalmazott filozófus eközben néz?ként kísérté figyelemmel a történeteket.

Az átnevelhetetlen (egy olasz szerz? darabja) Anna Politkovszkaja orosz újságírón? – a Putyin-rendszer számlájára írt – meggyilkolásának állít emléket. Most az élet, s?t – ha lehetünk morbidak – a halál hozta úgy, hogy minden összeállt a Politkovszkaja-emlékezésnek a Navalnij-kultuszba való átcsúsztatásához. Ha naiv lelkek lennének, azt gondolhatnánk, itt is a történet vége, Örs vezér tere, végállomás, kérjük kedves utasainkat, hogy megállás után szíveskedjenek a vonatot elhagyni, és erre figyelmeztessék utastársaikat is!

De nincs vége, és innent?l kezd a dolog izgalmassá válni. Fullajtár Andrea a Magyar Narancsnak adott 2020-as interjújában nemcsak a Putyin-rendszerrel kapcsolta össze Politkovszkaja halálát, hanem Orbán Viktor Magyarorszáig jutott el a logikai ívben, csak azon a ponton visszakozva, hogy vajon rettegnie is kell-e már.

„Nincs mit?l. Attól félnék, ha nyíltan náci írókat (sic!) kellene olvasnia a fiamnak, és t?lük tanulna magyarnak lenni. Elképzelem, ahogy valamelyik NER-apuka ölébe veszi a gyereket, és Wass Albertet olvas esti meseként. Az azért elég rémálomszer? lenne. De ilyenekt?l nem kell tartanunk, ugye?”

– mondta. Halálra azért ne rémüljön a kedves m?vészn?! Mindamellet szépen kirajzolódik a lánc, amelyet szorongatva igyekeznek egyesek ráakaszkodni Navalnij halálára. Félreértés ne essék, a jobb sorsra érdemes orosz aktivista is sajnálatos veszteség, ahogyan minden egyes emberrel egy egész világ vész el – ett?l csak tömeggyilkosok esetében szoktunk eltekinteni.

Ha ott ültem volna [a Katona néz?inek sorában](#), nem szívesen vittem volna haza a mécsest. Nemzedékek közötti szakadéknak tudtam be, hogy valakik – gondoljunk is akármit Alekszej Anatoljevicsr?l – beférk?ztetnék Navalnijt az otthonomba, ahol egyébként is keveseknek szorítok helyet. De azt látom, Fullajtár m?vészn? csak pár évvel fiatalabb nálam,

miközben generációval id?sebb liberális értelmiségiek pedig lelkes hívéül szeg?dtek annak, hogy Budapesten utcát nevezzenek el Navalnijról. Karácsony Gergely f?polgármester el?zékenyen utat is engedett a vágyaiknak. Csak éppen ott van az a fránya öt év, amelynek leleltével elhunyt személyr?l egyáltalán közterületet lehetne elnevezni Budapesten.

Ám ? majd – érzékeltette Karácsony f?polgi – jól odahat a választási kampányban, hogy a F?városi Közgy?lés gyorsítással éljen.

Láttunk az ilyesfajta átnevezésre és átnevelésre számos példát. Amikor gyerekek voltunk, Cili néni a budai kényelmesünkben egyszer csak elkiáltotta magát: „241-es Lorántffy Zsuzsanna úttör?csapat, vigyázz!” Majd mehattunk az ünnepi vetítésre, a nagy októberi alkalmából megnézni Mihail Solohov Emberi sorsának filmváltozatát. Azaz más nép történelmét. Az 1970–80-as évek Budapestjén feln?ve pedig a Rosenberg házaspár (ma: Hold) vagy a Lumumba (ma: Róna) utcát a nyakunkba véve jártuk a f?várost. Aki a közttereket uralja, az uralja a történelmi emlékezetet. A közterületet pedig azért kell uralni, mert nincs egységes kollektív emlékezetünk.

„Bárcsak emlékezetünkben élhetnének még, nem lenne szükségünk arra, hogy helyeket szenteljünk neki”

– írja az emlékezet helyeinek történésze, a francia Pierre Nora. Azt pedig már fideszes szomszédom mondja – a

liberális elit részér?l lesajnált embertárs –: „ha Göncz Árpádról városközpontot neveztek el, miért ne neveznének el utcát Navalnijról is?”

Navalnij, ez a 47 évesen, máig legalábbis tisztázatlan körülmények közt elhunyt aktivista más világot akart ahhoz képest, amit a mai orosz valóság a számára kínált. Majd kiderül egyszer (vagy soha), mi is történt pontosan, mi mozgatta. De

Alekszej Anatoljevics így is, úgy is be nem teljesült ígéret maradt. Olyan, mint Márton partjelz? kortárs írónk, Hamvai Kornél színdarabjában. A derék taccsbíró soha nem ért fel a játékvezet?i csúcsra: amikor végre meccset dirigálhatott volna, a nagy köd miatt elmaradt a mérk?zés.

Navalnij is egyre inkább belefulladt az orosz viszonyokba, ellentétben például Mihail Hodorkovszkijjal, akinek ma is felkel a nap.

Ez a ló nem vak, hanem bátor – tartja a fordulat. A bátor más szóval: vakmer?. A „demokratikus” kifejezés pedig örök hívószó világszerte, mindenki szereti. Rákosi Mátyás beszédeinek egyik kedvenc fordulata is volt, amikor például azzal érvelt, mennyivel „demokratikusabb” a magyar választási rendszer az amerikaival szemben, hiszen nálunk munkásokból és parasztokból lesznek képvisel?k, a tengerentúlon pedig bankárokból, gyárosokból és az ügyvédek?l. Elkoptatott kifejezés. Julija Navalnaja épp a Nyugat vezet? összejövedele, a Moszkva vagy Teherán számára tiltott területnek nyilvánított müncheni biztonságpolitikai konferencia idején felszólalója volt. A felkérésekor még feleségként, beszéde elhangzása pillanatában pedig már özvegyként.

Kissé kellemetlen egy özvegynek és egy félárvának felhánytorgatni, mit hogyan tesznek, de az is felt?nt-e, hogy Julija, valamint lánya, Dása Navalnaja a gyászhetén – fejest ugorva az amerikai választási kampányba – máris Joe Biden elnökkel tárgyal?

Ez Oroszország geopolitikai helyzetét tekintve mindenképp visszának t?nik, akármit gondoljunk is Putyinról és az ukrainai háborúról. (A kevéssé beszámítható Biden pedig Jolandának keresztelte át Juliját.)

A magyar közéletben alighanem széles spektrumon mozogva értékeljük Putyin, illetve Navalnij tevékenységét. A polgári jobbközép táboron belül ennél sz?kebb, de azért talán mégsem teljesen egységes a megítélésük. Miközben az orosz elnökre hat évvel ezel?tt mintegy 56 millióan voksoltak, amivel a szavazatok csaknem négyötödét gy?jtötte be, Navalnijt – a Putyintól függetlennek mondott Levada Központ felmérése szerint – legfeljebb az oroszok egyötöde támogatja. Ez csak egy réteg – annak széles ugyan, de mégiscsak réteg. Nyelvtani feltételes múlt lett bel?le, egy nagy lehetett volna. Épp ezt siratják ma rajta. Ki-ki mit, persze. Langley-ben, az amerikai Központi Hírszerz? Ügynökség, a CIA központjában azt, hogy nem sikerült Oroszországot a saját oldalukra átállítani. Pedig milyen jól jött volna ez a jó svádájú, viszonylag fiatal orosz azoknak, akik Nyugaton visszasírnák a vodkásüveggel a kezében tántorgó Borisz Jelcint! Amikor a 90-es évek közepén a 15 milliós Hollandia GDP-je megelőzte a 148 milliós Oroszországot!

Magyarországon az ellenzéki politika kapaszkodott fel Navalnijra, meglehet?sen gátlástalanul. ?k meg a reménytelen helyzetüket siratják, azt, hogy nem tudnak érdemben mit kezdeni a magyar nemzetsorssal, h?seik sincsenek, csak lúzereik. Mindent importálniuk kell – h?s-mártírt, brüsszeli-washingtoni gondolatot, guruló dollárt. Tölgyessy Péter mondta legutóbb: várják a messiást, miközben fogalmuk nincs, hatalomra kerülve mit kezdenének ezzel az országgal.

Mi viszont még emlékszünk a Lumumba utcára. Arra, hogy a meggyilkolt kongói miniszterelnökr?l azért kellett éppen közterületet elnevezni, mert akkor ez szolgálta – az ellenségem ellensége a barátom barlangrajzegyszer? logikáját követve – az ügyeletes (szovjet) geopolitikai érdekeket. Igaz, Lumumba legalább valós személy volt, ellentétben a pesti belvárosi Sas utca egykori névadójával, az állítólagosan magyarbarát orosz Guszev kapitánnyal. Róla kés?bb derült ki, hogy csak Illés Béla író képzeletében létezett. De ez sem az író hibája, hanem azé, aki elnevezte róla az utcát.

Van nekünk saját történelmünk, ünnepeink és emléknapiaink. Vannak saját h?seink is, akikre okkal és joggal emlékezhetünk. Nincs szükségünk aktuálpolitikai gellert kapott külföldi h?spótlékokra, akik semmilyen módon nem köthet?k hazánkhoz – legyenek bár ilyenek vagy olyanok. A közösségi médiában most Navalnij okán feketeszívecskéz? siserehadból vajon hányan ismerik Kovács Béla nevét?

Az 1947-ben a gulágra hurcolt kiscgazda politikusra éppen tegnap emlékeztünk a kommunista diktatúrák

áldozatainak emléknapján. ? például a miénk. Navalnij emlékére most majd az Európai Unió emberi jogi szankciós rendszerét nevezik el. Valami mégis azt súgja, Mengyelejev jobban járt a periódusossal. Az legalább tiszta és egyértelmű, mint a hélium.

Borítókép: Alekszej Navalnij orosz ellenzéki politikus a monitoron a Moszkvától mintegy száz kilométerre lévő, pokrovi börtönben megtartott, a moszkvai Lefortovo börtönben közvetített fellebbezési tárgyalásán 2022. május 17-én (Fotó: MTI/EPA/Makszim Sipenkov)

Sz?cs László - www.magyar nemzet.hu

Ajánló